

Kunta-alan energiatehokkuussopimus vauhdittaa kunnan ja kuntayhtymien energiatehokkuustyötä

Okariina Rauta, Motiva Oy

@OkariinaRauta okariina.rauta@motiva.fi

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Kunta-alan energiatehokkuussopimus tuo kunnalle konkreettista hyötyä

”Meillä on energiatehokkuussopimuksesta hyvät kokemukset. Olemme mukana isommassa viitekehyksessä, joka antaa puitteet omiin energiansäästötoimiin. Lisäksi sopimuksen edellyttämä säännöllinen raportointi pitää energiatehokkuusasiat hyvin mielessä.”

- lin kunnanjohtaja **Ari Alatossava**

”Kunnat ja kuntayhtymät itse ovat merkittäviä energiakäyttäjiä ja voivat vaikuttaa oman toimintansa energiatehokkuuteen. Kunnat voivat toimia yhteiskuntavastuun etulinjassa omassa paikallisyhteisössä ja vaikuttaa paikallisten toimijoiden tietoisuuteen ja aktiivisuuteen energiatehokkuuden rintamalla. Energiatehokkuussopimukset ovat hyvä, konkreettinen työväline ja kirittäjä kuntien toiminnassa.”

- varatoimitusjohtaja **Timo Reina**, Suomen kuntaliitto

Taustat

Energiatehokkuussopimukset 2017-2025

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Energiatehokkuusdirektiivi asetti velvoitteen

Eri alojen energiatehokkuussopimukset ovat Suomessa ensisijainen keino täyttää EU:n tiukat energiatehokkuusvelvoitteet

[Energiatehokkuusdirektiivi \(2012/27/EU\)](#) ja [sen muutos \(2018/2002\)](#) (EED)

- Sopimustoiminnalla saavutetut säästöt kattavat selvästi yli puolet energiatehokkuusdirektiivin 7 artiklan velvoitekauden 2014–2020 mukaisesta sitovasta kansallisesta energiansäästötavoitteesta.
- **Sopimustoiminnan tavoitteena on kattaa yli puolet myös energiatehokkuusdirektiivin 7 artiklan uuden velvoitekauden 2021–2030 mukaisesta sitovasta kansallisesta energiansäästötavoitteesta.**

Kunnan systemaattisen energiatehokkuustyön edistäminen, vauhdittaminen ja tukeminen

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Energiatehokkuussopimukset 2017–2025

Energiansäästö tavoite

Tavoite vuodelle 2025 vastaa 7,5 % kunnan/kuntayhtymän energiankäytöstä

Liittyjän energiankäytön ei edellytetä tavoitevuonna 2025 olevan sopimukseen liittymistilannetta alempi.

Tavoitteen toteuttamista seurattaessa hyväksytään seurantajärjestelmään raportoidut valitulla tavoitteen asettamiskaudella toteutetut toimenpiteet, joiden energiansäästövaikutus on edelleen voimassa tarkasteluvuonna ja jotka koskevat tavoitteen laskennan perusteena olevaa energiankäyttöä yhteensä.

Kunta-alan energiatehokkuussopimus

Sopimuksen kohderyhmä ja siihen liitettävä energiankäyttö

- Omistetut, vuokratut ja vuokralle annetut rakennukset
- Katu- ja muu ulkovalaistus
- Vesi- ja jätehuolto
- Joukkoliikenne
- Omat kuljetukset ja työkoneet

* Sopimuksen ulkopuolelle liittyjän kokonaan tai osittain omistama energian tuotanto, siirto ja jakelu tai vastaavat toimenpiteet. Nämä toiminnot liittyvät niitä koskeviin Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksen energiatuotantoa ja /tai energiapalveluja koskeviin toimenpideohjelmiin.

* Vuokra-asuntoyhtiöt ja asumisoikeusyhtiöt liittyvät ensisijaisesti kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksen vuokra-asuntoyhteisöjä koskevaan toimenpideohjelmaan.

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen toimijat

Kunnat
Yhdys- ja
vastuuhenkilö

Kaupungit
Yhdys- ja
vastuuhenkilö

Kuntayhtymät
Yhdys- ja
vastuuhenkilö

Motiva
Käytännön toiminta

Alueellinen energianeuvonta (maakunnittain)
Maakunnassa energianeuvonnan toteuttaminen, yhtenä
kohderyhmänä kunnat

Energiavirasto
Vastuulla toiminnan tehokas organistointi ja valvonta

Työ- ja elinkeinoministeriö
Rahoitus ja yhteistyö

Nykyinen sopimuskausi (2017-2025)

Mukana – Vaikuttavuus – Hyödyt – Tuet – Kunnille tarjottavat palvelut – Käytännön toteutus kunnassa

Nykyiset KETS- ja Hinku-kunnat

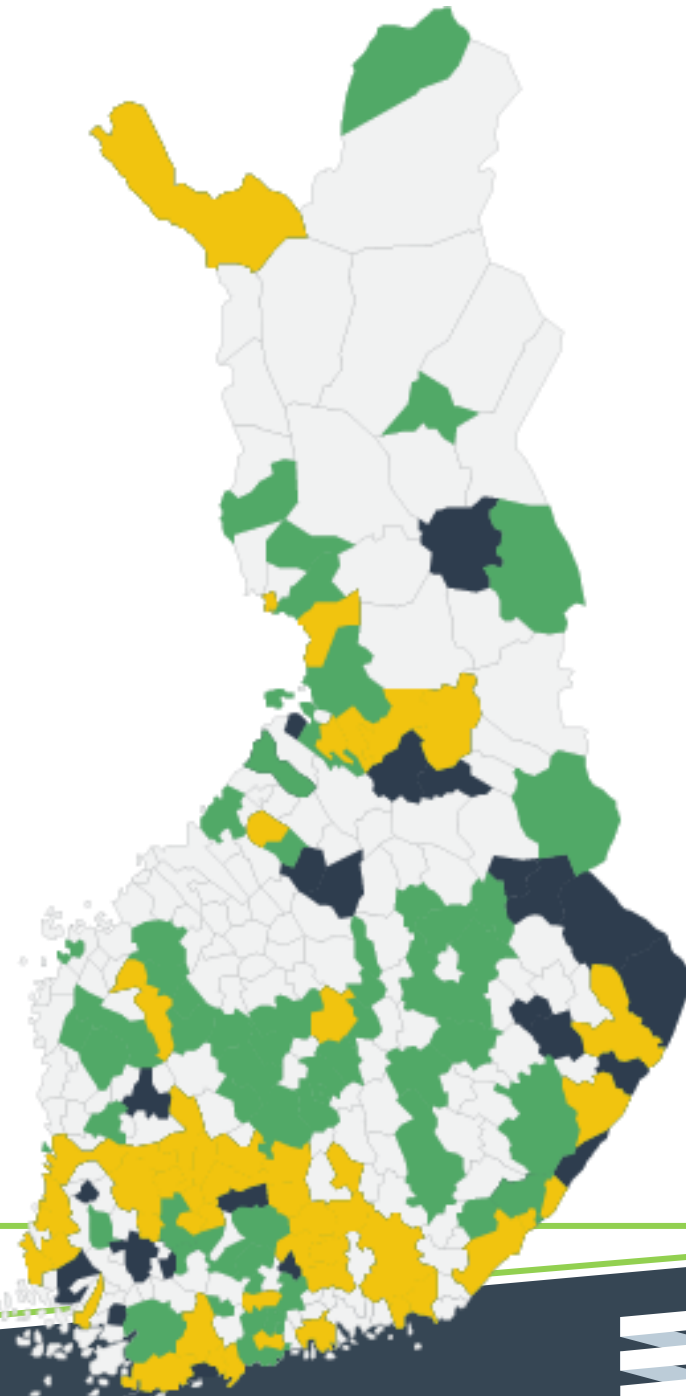
- KETSissä
- Hinku-verkostossa
- Hinku + KETS

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksessa mukana myös 11 kuntayhtymää:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY
- HUS-kuntayhtymä
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
- Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
- Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä
- Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä
- Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Lounais-Hämeen Koulutuskuntayhtymä
- Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

hiilineutraalisuomi.fi

HINKU

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Vaikuttavuus

[Energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi](https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi)

kysy@energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

KUNNAT JA KUNTAYHTYMÄT & VASTUULLINEN ENERGIANKÄYTTÖ 2017-2020

102 kuntaa ja
kaupunkia

10 kuntayhtymää

TAVOITE

Kunta-alan yhteenlaskettu tavoite* on
tehostaa vuotuista energiankäyttöä
vuoden 2025 loppuun mennessä

510 GWh

TOTEUTUNUT

Vuoden 2020 lopussa
säästötavoitteesta
saavutettu*

49 %

* Sisältää vuosien 2014-2025 säästöjä liittyneiltä, jotka ovat
sitoutuneet pidempään sopimuskauteen 2014-2025

2 322

kpl

Toteutettuja
energiatehokkuustoimia

46

milj. €

Investoinnit
energiatehokkuuteen

207

GWh

Energiaa säästyy
vuosittain

14

milj. €

Kustannussäästöt
vuosittain

34

kilotonnia

CO₂ -päästöjä vähemmän
vuosittain

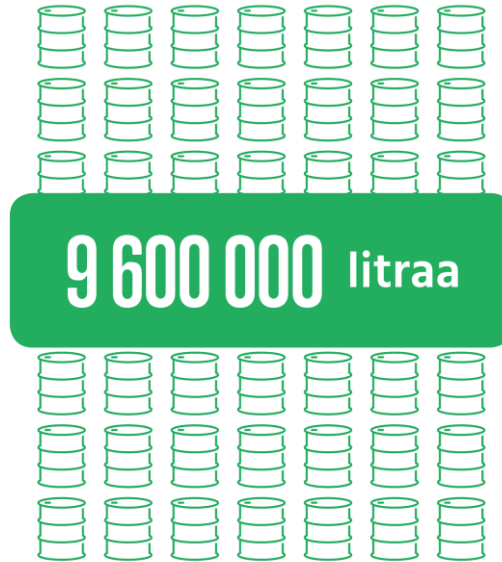
ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

www.energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi

Vuotuinen CO₂-vähenemä 25 kilotonnia

Päästövähennemä vastaa henkilöautolla ajamista maapallon ympäri noin 4 000 kertaa.

Päästövähennemä vastaa noin 9 600 kuution tai 9,6 miljoonan kevytpolttoöljylitran polttamista.

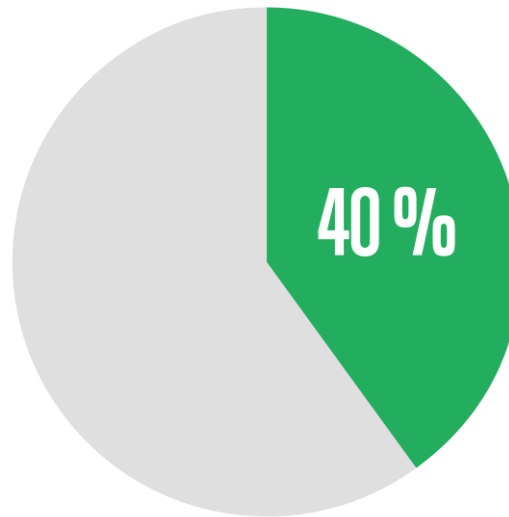

Energiansäästö yhteensä 149 GWh/a, mikä vastaa noin 7 500 sähkölämmitteisen omakotitalon vuosittaista sähkönkulutusta (20 MWh/v).

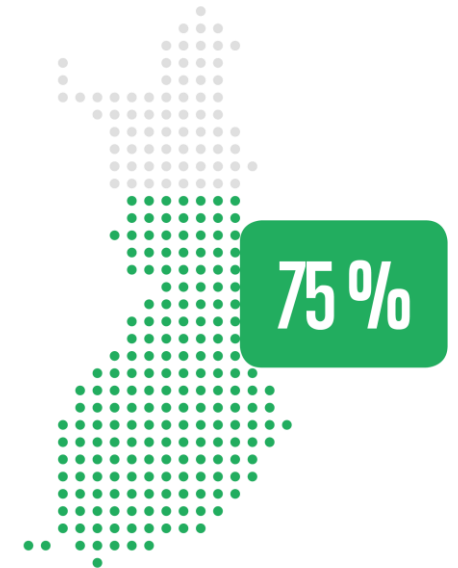
Kustannussäästö vuosina 2017–2019 oli 9,7 milj. euroa

Säästö tarkoittaa keskimäärin yli 26 000 euroa vuoden jokaisena päivänä.

40 % liittyneiden kuntien ja kuntayhtymien yhteensä asettamista energiansäästötavoitteista vuodelle 2025 on saavutettu vuoden 2019 lopussa voimassaolevalla säästöllä.

Kattavuus väkiluvusta: nyt (joulukuu 2020) 75 % Suomen väestöstä.

Hyödyt

Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS)

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Energiatehokkuussopimuksen hyötyjä

Fiksu energiankäyttö	Edistää vihreää kasvua	Vapaaehtoinen, ei lakia	Tietoa energian- käytöstä esiin	Henkilöstölle koulutusta
Säästyy euroja ja luonnonvaroja	Ilmastokuorma pienenee	Myönteinen julkisuuskuva	Kustannus-tehokkuus paranee	Viestintää energia- tehokkuudesta myös kuntalaisille
Energiakulut pienenevät	Jatkuva parantaminen	Tavoitteellista toimintaa	Toiminta-suunnitelma on hyvä runko	Raportointi antaa tilannetietoa tehokkuudesta
Kannattavuus kasvaa	Hyödyllinen toimintatapa	Sitoutuminen luo pohjan	Hankinnat energia- tehokkaiksi	Käyttöön uutta teknologiaa ja uusiutuvaa energiaa

Kuntien ja kuntayhtymien kokemat energiatehokkuuden oheishyödyt

Päästöjen väheneminen

Imago & keino osoittaa yhteiskuntavastuuta

Ympäristökasvatus-
näkökulma

Elinvoimaisuuden
lisääntyminen

Toiminnan sujuvuus ja palvelujen
tuottamisen tehokkuus

Huolto- ja korjaustarpeen
väheneminen

Laitteiden ohjattavuus
ja säädettävyys

Laitteiden elinkaaren
piteneminen

Tilatehokkuus

Sisäilmaolosuhteet

Rakennusten arvon ja
vuokratulojen kasvaminen

Sähkön ja lämmön
huippukuormien välttäminen

Lupaehtojen
täyttäminen

Riippuvuuden väheneminen
ulkopuolisesta energiasta

Asuinympäristön viihtyisyyden
lisääntyminen

Osaamisen
lisääntyminen

Työturvallisuuden
paraneminen

Työympäristön ja työn
mielekkyyden paraneminen

Palvelun laadun ja asiakas-
kokemuksen paraneminen

Yhdessä tekeminen ja
esimerkin näyttäminen

Valtion tuet

Energiatehokkuussopimukset 2017–2025

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Tuki energiakatselmuksiin ja energiatehokkuusinvestointeihin

ELINKEINOELÄMÄ | KUNTA-ALA | KIINTEISTÖALA

- Valtio tukee* Motiva-mallisia energiakatselmuksia ja –analyysijä.
  - Energiatehokkuuslain (1429/2014) 6 pykälän mukaisia suurten yritysten pakollisia energiakatselmuksia ei tueta.
- Valtio tukee tapauskohtaisesti uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoon liittyviä energiatehokkuusinvestointeja*.
- Energiatehokkuussopimukseen liittyneillä on mahdollisuus hakea valtion harkinnanvaraista tukea myös tavanomaisen tekniikan energiatehokkuusinvestointeihin *.

* Tukea ei myönnetä asuinkiinteistöille

Kunnalle tarjottavat palvelut

Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS)

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Palvelut ja materiaalit

Toimeenpanon tuki	Raportoinnin tuki	Asiantuntijatuki energiakatselmukset	Asiantuntijatuki investointeihin, esim ESCO
Asiantuntijatuki energiatehokkaisuun hankintoihin	Asiantuntijatuki kiinteistöjen energiankäyttöön	Kuntien verkottaminen ja vertaistuen mahdollistaminen	Tilaisuudet
Webinaarit	Ajankohtaisen energiatehokkuustiedon tarjoaminen	Markkinointi ja viestintämateriaalit	Tulosdataa
Asiantuntijatuki uusiutuvan energian energiakatselmukseen	Koulutukset	Alueellisen toiminnan vahvistaminen	Selvitykset, kokeilut (vertaisoppiminen)

Käytännön toteutus kunnassa

Kunta-alan energiatehokkuussopimus

ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET

Sopimuksen käytännön toteutus kunnassa

Liittyjän velvoitteet	Toteutustapa
Toiminnan organisointi	Energiatehokkuusryhmä, energiaryhmä, ilmistoryhmä, kestävän kehityksen ryhmä
Suunnittelu (toimintasuunnitelma)	Systemaattinen toiminta sopimuskauden mittaisena toimintasuunnitelmana; erillisenä dokumenttina tai linkitettyä kunnan muuhun energia- ja ilmastotoimintaan
Energiatehokkuuden huomioon ottaminen suunnittelussa ja hankinnoissa	Suositus hyödyntää TEMin ohjetta energiatehokkuuden huomioimisessa; käytännön työhön tukea ja apua Motivalta.
Energiatehokkuuden huomioon ottaminen uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelun ohjauksessa	Esimerkiksi uudisrakentamisessa koko elinkaaren osalta energiatehokkuuden huomioiminen sekä kuntien investoinnit ja rahoitusmallit
Uusiutuvan energialähteiden käyttöönotto	Esimerkiksi Uusiutuvan energian kuntakatselmuksen toteuttaminen; sen pohjalta toimenpiteiden toteuttaminen
Energiakatselmusten ja investointien sekä niissä havaittujen toimenpiteiden toteuttaminen	Energiakatselmusten toteuttaminen (huomioi korotetun tuen mahdollisuus!), ESCO-mallin hyödyntäminen, investointien osalta energiatehokkuuden huomioiminen
Kulutusseuranta ja sen hyödyntäminen	Kuntakohtaisesti vaihtelevuutta. Systemaattinen seuranta hyödyntäen toimittajaa tai itse toteutettuna. Osalla ei systemaattista seurantaa.
Koulutus- ja tiedotustoiminta	Kuntaorganisaation sisällä henkilöstölle, tilojen käyttäjille, varhais ja peruskasvatuksen kautta oppilaille sekä kuntalaisille. Kunnittain vaihtelua
Vuosittainen raportointi	Vuosittainen raportointi; raportoivat asiat sovittu sopimukseen liityttäessä.

Parhaimmillaan KETSin avulla energiatehokkuuden mahdollisuudet ja vaikuttavuus tunnistetaan poikkileikkaavasti kunnassa

ONNISTUNEEN ENERGIA TEHOKKUUSTYÖN TUNNUSMERKKEJÄ

JOHTAJUUS JA SITOUTUMINEN

Säännöllinen viestintä energiatehokkuustyön tuloksista kunnan päätöksentekijöille

Sitoutunut johto

Ilmastotyön kokonaiskuvan hahmottaminen

TULOSELLINEN ENERGIA TEHOKKUUSTYÖ

Systemaattinen seuranta säävutetuista säästöistä kustannuksissa ja CO₂-päästöissä

Tuloksista viestiminen kannustaa kehittämään toimintaa

Eniten säästöjä aiheuttavien toimenpiteiden tunnistaminen ja niihin panostaminen auttaa resurssien suuntaamisessa

TOIMEENPANON ORGANISOINTI JA POIKKIHALINNOLLISUUS

Poikkihallinnollinen säännöllisesti kokoontuva ryhmä energiatehokkuustyölle

Työn henkilöriippuvaisuuden vähentäminen ja riittävä resursointi

Energiatehokkuustyön kytkeminen muihin ilmastotavoitteisiin

Selkeät roolit ja vastuut - energiaohtamisen malli kuvattuna

KUMPPANUUDET JA YHTEISTYÖ

Energiatehokkuus on elinvoimaisuustekijä kunnalle ja paikallisille yrityksille

Kunnan ja alueen yritysten yhteistyö on tapa vahvistaa kuntaorganisaation tekemää energiatehokkuustyötä

Tekemällä yhteistyötä muiden kuntien kanssa voidaan yhdistää resursseja ja oppia toisten käytännöistä

VIESTINTÄ, KOULUTUS- JA TIEDOTUSTOIMINTA

Viestintä sitouttaa organisaatiota energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttamiseen

Viestinnän pitkäjänteinen suunnittelu ja vuodesta toiseen toistuvat viestintätoimenpiteet (esimerkiksi energiansäästö-kilpailut) luovat viestinnälle tilaa kiireiseen arkeen.

Yhteenveto

Kunta-alan energiatehokkuussopimus KETS

– faktoja

- Vapaaehtoinen järjestelmä, joka tarjoaa viitekehyksen kunnan tehokkaan ja vaikuttavan energiatehokkuustyön toteuttamiseen.
- Tavoitteena liittää energiatehokkuus sekä pyrkimys uusiutuvan energian osuuden lisäämiseen osaksi kunnan toimintaa ja sen käytössä olevia tai käyttöön otettavia johtamisjärjestelmiä.
- Liittyjä asettaa vuodelle 2025 energiansäästötavoitteen, joka vastaa 7,5 % sen energiankäytöstä.
- Nykyinen sopimuskausi on vuosille 2017-2025 – **mukaan voi vielä liittyä!**
  - KETSiin voivat liittyä kaikki kunnat ja kuntayhtymät.
  - Jos kunta liittyy Hinku-verkostoon sen velvoitteena on liittyä myös KETSiin.
- Valtio tarjoaa tukea energiakatselmuksiin ja energiatehokkuusinvestointeihin.
  - Korotettu energiatuki energiakatselmuksiin
  - Mahdollisuus investointitukeen myös tavanomaisen tekniikan energiatehokkuustoimenpiteille
- Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen ovat allekirjoittaneet työ- ja elinkeinoministeriö (TEM), Kuntaliitto ja Energiavirasto
  - Kunta liittyy sopimukseen allekirjoittamalla liittymissopimuksen Energiaviraston kanssa.
  - Motiva vastaa sopimuksen käytännön toimeenpanosta, alueelliset energianeuvojat tukevat toimintaa.

Lisätietoa:

energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi

businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/energiatuki

Hae mukaan – parhaat käytännöt jakoon sopimustoiminnan johtamisesta ja organisoinnista kunnissa

Kunta voi hakea mukaan 15.12.2021 mennessä täyttämällä hakulomakkeen:

<https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/haku-auki-vertaisoppimisella-vauhtia-kuntien-energiatehokkuustyohon/>

[Hakulomake](#)

YHTEYSTIEDOT

Energiakatselmukset

Uusiutuvan energian kuntakatselmus

ESCO-palvelu

Vertaisoppiminen

Alueellinen energianeuvonta

Kunta-alan energiatehokkuussopimuksen kokonaisuus

HARRI HEINARO
Johtava asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5016
harri.heinaro@motiva.fi

TOMI KIURU
Johtava asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5009
tomi.kiuru@motiva.fi

MILJA AARNI
Asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5036
milja.aarni@motiva.fi

ANNA SAHILUOMA
Asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5041
anna.sahiluoma@motiva.fi

ERJA SAARIVIRTA
Johtava asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5055
erja.saarivirta@motiva.fi

ANNA SAHILUOMA
Asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5041
anna.sahiluoma@motiva.fi

JAANA FEDERLEY
Asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5037
aana.federley@motiva.fi

OKARIINA RAUTA
Johtava asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5071
okariina.rauta@motiva.fi

energiavirasto

energiavirasto.fi/energianeuvonta

OKARIINA RAUTA
Johtava asiantuntija
+358 (0) 9 6122 5071
okariina.rauta@motiva.fi